

اجتہاد

نومرو : ۱۲۶

اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلی ، دائره اجتهاد
تهلهفون نومروسى : ۸۶۵

« Idjtihad » Constantinople

بشنجى منه

مدیر مرخص : السهامى صفا

اقتصادى ، ادبى ، اجتماعى ، هفته لى مجموعه

صريت فکريه ضادم

سنه لك آلتى آيلق
تورکيا ايچين ۵۴ غروش ۳۰ غروش
ممالك اجنييه ايچين ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه مى ۵۰ ياره به

۱۵ کانون ثانی ۱۳۳۳

یقینند کسب اطلاع ایدلمدکجه تاریخ عمومی انسانیتده مهم بر تاریخ تشکیل ایدن « اختلال کبیر » ک روح و فلسفه سی آکلاشیله ماز .

قبل المیلاد (۴۰۱) سنه سی ، بالجه خزائن علمیه ودهائت ادبیہ سنی نام و مکمل اوله رق صاقلادینی خالده قوت و مکنت سیاسیہ سنی مدافعه ایدمه یه رک اسپارظه لیلره مغلوب اولان آتیه خلقک اتوز مستبد طرفندن اداره ایدلدیکی آوانده کی احوال روحیه بالتشمیل حقیقی احوال تاریخیہ سنی بر سوفول ، بر اورپیید ، بر آریستوفان بزه جلدلره تاریخلردن دها بلیغ بر صورنده تصویر ایدیور . تیاترو بزه بر دورک سیاسی ، انسانلری ، اونلرک اطوار و انظارینی ، قوستوملرینی موداسنی ، احوال روحیه سنی ، حیات روزمره سنک طرز جریانی تمامیه انظار مزه عکس ایتدیرر .

ایتالیالی دانت فصل آوروپانک قرون وسطی و حال حاضرده کی دینتی ، یعنی حیات درونیہ و معنویہ سنی تمثیل ایدر سه برشکسپیرده نظر مزده یه او آوروپانک ، شوالیه - لریله ، نزاکت و ظرافتیه ، مزاج و مشربیه ، حرص و طمعیه ، انسانلرینک طرز تفکریله ، حیاته متعلق مطالعات و ملاحظاتیله ، افعالیله ، اووقتلر نشوونما بولان حیات خارجیہ و مادیہ سنی تجسیم و تمثیل ایدر . برهومرک ، اشیک ، بر سوفولک ، بر اورپییدک ، بر آریستوفانک اثری یونان قدیمی نظر مزده یکیدن احیا ایدر .

دانت بزه بر روح کوستیرر ، برشکسپیر ایسه اوروجه بر وجود ویریر .

« هاملهت » ک دیدیکی کی ، کوزل بر قومدی ، بر دورک اخلاق و عاداتک ، مماشاتک آینه سیدر . بزاو آینه نک ایچنده انسانیتک بیوک قطعه ده فطوغرافیسینی کوریرر ؛ بر جمعیتک تمثالی تماشا ایدرر .

داعی اولدی . فقط مانعلرک قوی وچتین اولسی اتی ییقمق و سائطک مقفود اولسی دیمک دکلدر . بزم ارزومر ، تمیز ، استرحامز هیچ اولماز ایسه منور فکرلی تحصیل کورمش کنجلر مزک بر حقیقتلری بیوده یه مباحثه ایتمکسزین قبول ایللری واللردن کلدیکی مرتبه راه تمدنه طوغری - ولو کوچک مقیاسده اولسون - عزم ایله ایلر یلکده دوام ایتلریدر برهمیز عالیه مز داخلده جزئی بر بندل ، معقول بر تجدد کوسترمش اولسه ق ؛ ساخته اور و پامقلدیکی ایله عالمی آلاتمه چالیشه جق یرده ، اور و پا حیات مدنیہ سنه یا قلاشقم اوزره جدی خطوه لر آتسه ق احتیاجات زمان بزی سرعتله غایه مقصوده کورتورور .

ج . س

تماشایه دائر

ایکی هفته اول شهزاده دارلبدایعده عزیز دوستن صالح فوآد بک طرفندن « تماشا » یه دائر بر توفه رانس ویریلشدی . بوندن بیر قاج کون صورکار دارلبدایعده کی اداره سزلکدن ، نظام سزلدن متأثراً معلمکندن استعفا ایدن صالح فوآد بک توفنه - رانسندن آلدیه ایتدیکمز نوطلری مجموعه مزه نقل ایدیورر :

برملتک حیات سیاسیہ سی اوملتک موجودیتک اک سطحی واک ظاهری بر منظره سیدر .

بالجه افعال و اعمالک منبئی اولان حیات داخلیه سنی طایبق ایچون ادبیاتک ، فلسفه سنک ، صنایع نفیسه سنک اعماقنه قدر نفوذ ایتک لازمدر . چونکه ملتک افکارینه ، وابتلا و احتراصنه ، تخیلاتنه اونلر معکس اولور .

ادبیاتک ، برملتک تاریخنه نه بیوک منبعلر تشکیل ایتدیکی ، نه قدر یاردم ایتدیکی معلومدر .

قورنه یک اشعاری ، ده قارتک نظریات فلسفیہ سی (وسته قالی) معاهده سی زمانک فرانسیسلی حقنده بر فکر صحیح و تام آلدیه مزه قیمتلی یاردملر ایدر .

انسیقولوپه دیستلرک ، دالامبرلرک ، دیدرولرک ، وولترلرک ، ژان ژاق روسولرک افکارینه ، اون سکزنچی عصرک مجامع کبارانه و ادبیہ سی اولان « سالون » لرینه

بالجمه صنایع بشریه محصول الجاء ضرورت در . صحنه طبیعتده کوریلان ایلک انسانلر کندیلیرنی صوغوقدن وصیجاقدن محافظه ایچون البسلر یایمغه لزوم حس ایتدیلر، حیوانات مفترسیه و دشمنلرینه قارشو مدافعه نفس ایچون سلاحلر اعمال ایتدیلر . احتیاجلری اوللری *industrieux* ایتدی و یالکز بالاخره (*Par gout*) ایجاب ذوق و سلیملری اوله رق *artiste* اولدیلر .

صنعتده اصل اولان ضرورت والجا آت حیاتیه یی تأمین و تطمین ایتمکدر .

مثلا بیوک سرای بیوک بر مسکندن باشقه بر شیء دکدر . بوزاده صنایع نفیسه، *art* صنعته علاوه ایدلشددر . حالبوکه بر تابلوده ، بر هیکلده کی صنعت نفیسه یالکز باشنه منجیلدر . « فائده » ظاهری دکدر .

صنایع نفیسه ، *desinteresse. art* در . طوغربدن طوغری به بر فائده تأمین مقصدینه مبنی اوله ماز ، صنایع نفیسه دن مقصد انسانده بر حسن اویاندیرمق ، بر هیجان تولید ایتک، بر فکر حیرت و تقدیر و بر حسن تجسس و دهشت حصوله کتیرمکدر .

بویلهجه صنایع نفیسه دن مقصد انسانده بر « حسن » تولید ایتک اولدیفندن اول امرده صنایع نفیسه بر « حادثه اجتماعی » عد اولنور .

نه قدر ابتدائی اولورسه اولسون، صنایع نفیسه حسی هر ملتده رومدار . اقوام ابتدائیه بقایای آثاری ایله زمانمک اقوام جاهلیه سی آثاری نظر تدقیقندن کچیر . یلورسه کوریلورکه اولنورده برزینت، بر حسن تولیدی فکری بولنیور .

بویلهجه هر درلو صنایع خیالیه دن مقصد بر حسن حسن تولیدی اولدینی کبی تیارودن مقصدهینه بودر . فقط نه صورتله ؟

تیارو صحنه اوزرنده حیات بشری تمثیل ایدر . شو وارکه هر صنعت خیالیه دن مقصد حیات بشرک تمثیلدر . فقط هپسی بوخصوصده باشقه باشقه واسطه لره مراجعت ایدر .

۳۰۰ کشیک برفته قلیله ایله *xerxos* اردوسنک ترمویله کچمسنه مانع اولمق ایستین لئونیداسک سوق - الجیش فنندن عالم انسانیه نه پادکار قالدی ؟ قهرمانلقلریله ، آوازده شان و شرفلریله دنیایی ولولیه ویرن اسپارطه لیلر عالم انسانیه استفاده بخش اوله جق نه بر اقدیلر . حالبوکه آتنه علمیه، عرفانیله وبالخاصه صنایع نفیسه سیله اقوام جهانده مقتدابه اولدی .

معلومدرکه صنایع نفیسه ، بهری اوچر قسمدن عبارت اولمق اوزره ایکی به آریلورکه بولردن بری « ساحه » یه ، دیکری « زمانه » عائددر . صنایع نفیسه دن مقصد انسانه « احساس حسن » ایتمکدر . بناءً علیه بواکی تقسیمی شو تعبیرله ده افاده ایتک قابلددر :

« حسن متحرک » ، « حسن غیر متحرک » ساحه نك احتوا ایتدیکی « حسن غیر متحرک » معناری ، رسم و هیکل تراشیدر . زمانك احتوا ایتدیکی « حسن متحرک » ایسه موسیقی شعر و رقصدر .

تیارو شعرک، ادبیاتک صوک مرحله سیدر . هر هانکی برملتک ادبیاتی و یا برملتک ادبی درجه قصویه ترقی و کماله واصل اولنجه تیارو صورتنده تجلی ایدر .

ظلام ماضی ایچنده نه قدر اوزاقلره کیدیلورسه کیدلسون، حسن و خیال واعتقاد اقتضای طبیعتلری اولان انسانلر آراهسند عمومی و مشترک اولان بر شینه تصادف اولنورکه اوده : (سحر و افسون) در .

یکدیگرینه هم موافق هم ده مابین اولان شعر و موسیقی، سحر و افسوندن چیقمشدر .

انسانیت یواش یواش ترقی ایتکده باشلاخنجه شعریه سحر و افسوندن « داستان » *epopee* حالته کلشدر . صوکرلری *Lyrique* اولمشدر . بالاخره ایسه مختلف و متعدد شکلله کیرهک تیارو صورتنده تجلی ایتمشدر .

بر حسن اولدیغنه و اونك الوهیتدن بر ذره اولدیغنه و هر کسده اوکا دائر بر فکر، بر Conception بولندیغنه اعتقاد ایدیله من.

فقط يك چوق زمانلر اویله اعتقاد ایدلدی. مطمع نظر منك، آمالزك اوحسنه، اوحسن غیله واصل اولمق لازم كلنه چكی و بر اثرك بر اثر صنعتك ای لکی، او اكمل اولان نمونه یه، انموذجه باقلاشماننده اولدینی ادعا ایدلدی.

فقط اوحسن مطلق نروده کور و لدی؟ فصل او کره نیلدی؟ بوفکرده بولانلر حسن مطلق کندی تحصیل و تربیه لرینه کوره تصور ایدییورلردی؛ سود کلرخی، بولندقلری زما بك، محیطك و اصل اولدینی درجه ترقیه کوره «مکمل» عدا اولان شیلری او مفکوره باقلاشمش ظن ایدییورلردی. و بر کره بویوله بر مفکوره موده لی، Ideal تپی میدانده قویدقدن سو کره آثار حاضره و عتیقه یی او کا قیاساً حکم ایتك قولایلا شیر. زنجیلر معبود لرخی زنجی اوله رق تصویر ایدرلر.

الده بر مقیاس اولدقدن سو کره مقایسه ایتك و بر حکم ویرمك سهیل اولور.

بناءً علیه طبق قواعد صرفیه کی: «شویله سویله مه يك بویله سویله يك» طرزنده قاعده و قانونلر وضع ایدیلیر. فی الحقیقه ابدی، ازلی و لایتغیر بر طاقم قواعد استناداً سوز سویله نیرسه او سوزلر قطعی اولمق لازم کلیر. قالدیکه بر حسن مطلق وار میدر؟ بو حسن مطلق کیم کوردی؟ اونی کیم و فصل بولدی که بزى تیار و بی اوکا باقلاشد بر مغه سوق ایدییور!

بر پیه سك كوزللكنى كوسترمك ایچون قاعده هیچ بر شیئه یرامادینی کی کوزلر بر پیه س وجوده کتیر مکده خدمت ایده من راهب و دینا ق اسمنده بر ذات اون برنجی عصرده تیار و بیه دائر بر طاقم قاعده و قانونلر وضع ایتشدی.... الاخره.. قاعده لر اولسه اولسه بعض معلومات و تعریفات خدمتی کوره بیلیر.

بر œuvre d'art دن لذت آلمغه یاردم ایدن شیلر، تحصیل و تربیه ایله تصفیه ایدلمش بر ذوق طبیعی، اعتیاد و تفکر در. بر شیدن لذت آلمق اوشیئی سومکله حاصلدر. حالبوکه قاعده و قانون ایله هیچ بر شیئی سویلز.

مثلاً رسم، دوز بر سطح اوزرینه هر جهتی، اطراف اربعه سنی، اولان شیلری و حقیقتده حرکت ایچون وسیع بر ساحه و درینلکه محتاج اولان بر صحنه حیاتییه تصویر و تمثیل ایچوندر. بناءً علیه رسم دینجه بتون بو شرائط و وسائلی نظر دفته آلمق لازمدر. زیرابونلر سر رسم موجود دکلدرد.

بر صنعت دن، بر art دن بحث اولنجه اولاه اوصنت ایچون لازم الوجود اولان شرائط مادیه و معنویه یی تدقیق ایتلیدر.

صنعت بوشرائط سر موجود اولاماز. صنعت سمان نازل اولان و یا اعماق روح انسانیدن صادر اولان سریع - التأثير بر نفخه دکلدرد. بلکه - تعبیر جا ژایسه - صریح، جامد، نوعاً مادی برشیدر؛ هر مخلوق کی ایچنده بولندی، تطبیق ایدلیدی محیطلر سر موجود اولاماز. احوالده بو محیطی تدقیق لزومی يك طبیعیدر. چونکه صنعتك حیاتی، موجودتی او محیطك کوستر دیتی. لزومه کوره تنظیم و توفیق ایدلشدرد. صنعت، متوالی بر طاقم توسعار، ترقیلر نتیجه سنی اوله رف او محیطدن چیمشدرد. فقط دائماً او محیطك ایزی، نشانه سنی منطبع بولنور. بناءً علیه بر صنعت، بر صنعت نفیسه عائد قوانینی الوهیتدن چقان بر مفکوره حسنی بر beau ideal سیر و تأملی له و یا روح بشری تدقیق ایله بولغه سنی اجتماعی. بالعمکس اونی حسن اولان اشیای مادیه آرهنده آراملی بز؛ صحنه طبیعتده بولغه چالیشملی بز.

صنعت نفیسه «باقون» ك دیدیکی کی «ذكای بشرك طبیعتده علاودسی» ایله حاصلدر. بناءً علیه تیار و روده اصل اولان طبیعت و طبیعیدر. تیار و قانون و قواعدی قوانین طبیعتدن استمزاج ایدیلور. بونلر میاننده صرف conventionel اولانلری بولنسه بیله بونلرده احساس طبیعت ایچوندر.

طبیعت و طبیعتدن خارج بر «حسن مفکوره» «غائۀ امل اولان بر حسن» «بر حسن مطلق» بر Beau idéal اولدیغنه قانع اولمق طوغری دکلدرد. اویله

برچوق «شیلر» بولنور. بولنردن بعض «قوانین» استخراج ایدیلور. فقط ای یازمق، ویایی حکم ایتمک ایچون «قاعده» وضع ایدیله من.

صالح غوراد



برفضیلت درسی

هموعی حقدنا مرحمت حس ایتمک ایچین، انسانک جالب مرحمت بیرحاله بولونما ماسی لازم در. فلاکت زده بیر کیمسه، باشقالاریک فلاکتلری دوشونمهیه وقت و قدرت بولاماز. بو، پسیقولوجیا حوزه سنه داخل بیر حقیقت در، که تأید ایدیور!

مسعودیت ورفاهک بیرفضیلت اجتماعیه سی ده بدبخت و محروم کیمسلر ایچین متالم اولماق امکاتی ویرمه سی در. فداکارلقلاری سایه سنده دشمن وحشتندن مصون یاشادینغز عسکرلریمزک عائله لری اکثریت اعتباریه احتیاج محرومیت ایچنده درلر. بوللاری دوشونمک، بوللاری تسلیه ایتمک، اضطرابلاری ممکن مرتبه ده آزالماق آزاده کوکلرک زمینی و آسمانی بورجیدر. بوسرت وعلوی بورج، آلاچاقلیلارینا ویریله یه باشلادی.

لیمان فون ساندو رس پاشانک محترم قیزی خانم افندیگ فضل تقدیمه «عسکر طائله لرینه یاردیمچی خانملار هیئتی» تشکیل ایتدی. هیئت دوندن اعتباراً فعالیتیه کیردی: ۲۲ کانون ثانی ۱۹۱۵ ده معاونته محتاج ۲۹۷ عسکر عائله سنک ۵۰۰ بالغ افرادینا یاغ، پرنج، فاصولیا، طوز، توزیع ایدیلدی. محترم قرولاین فون ساندو رس و اطرافندا طولیلانان بزم خانم افندیله «اجتهاد» تقدیر وتشکر ویرکیسنی ویرمه یه مسارعت ایدیور. بوییرمثال در؛ امثال لر تولید ایده جک در.

«فضیلتک بیرملک اسمندن باشقا بیرشی اولمادیگی» ادعاسی، آنجاق بوصورتلره چوروتوله بیلیر.

تیا تروده قاعده نك نه مؤلف نه ده سیرجیلر ایچون بر فاده می یوقدر. فك شرف و اعتباری، بیوكلکی، تدقیقاتد ملنفعه اولماسی و «بیغرض» بولماسندن ناشی دکلیدر. برچوق ارباب فن اغورنده حیاتلری افنا ایتدک لری فندن نه منفعت بکدرلر؟ بر باغچوان چیچك صوغاغلری آیر؛ دیکه جکی یرك طوبراغك ای اولماسنه باقار؛ دیکدکن صوکره ایسه ایجاب ایتدیکه اونلری صولار. صوغانلر چیچك ویرمکه باشلار. باغچوان بوندن فضله سنی بیلمز؛ و بیلمک ایسته من. جالبوکه ربنا تات عالی عریض و عمیق تدقیقات فینه دن صوکره اوصوغانلرک طوبراقدن هانکی عنصرلری، هانکی ماده لری آلدیغنی ونه کبی تحلیلات کیمیویه ایله آلدیغنی، چیچكك مختلف اقسامنی، اعضاسنی وهر عضوک وظیفه سنی کوسترر. فقط بونه یارار؟ مقصد چیچك آلمقدن و او چیچكك قوقولی اولسیدر.

مع مافیه بویوله کی تدقیقات انسانده کی فکر تجسسك نتیجه سیدر. انسان، بیلمک ذوقی ایچون بیلمک ایستر؛ انسانده حقیقته وصول ایچون بر آرزوی شدید واردر. فائده جهتی بحث آخردر. کونشک آرضدن نه قدر اوزاق اولدیغنی، آرضه نه مقدار حرارت وضیا ایشار وایصال ایتدیکینی دیگر عوالم ایله اولان مناسبتی بیلمزسه ک کونش بزدن ضیا وحرارتی دریغ می ایده جک؟

تیا تروده بویله در. بیوكل مؤلفلر بزه انافس آثار وجوده کتیریر. سیرجیلر اونلری کمال منونیتله سیر ایدر. نه اولیکلر نه صوکره کیلر بوباده کیمسه دن هیچ برشی، هیچ بر نصیحت هیچ بر قاعده بکله مزلر. مؤاخذلر، طبقی کیمیا کرلر کبی، کوردکاری پیسه لری تحلیل ایدرلر. اونلردن بر طاقم «قوانین» استخراج ایدرلر. کیمیا کرلرک وظیفه سی تحلیل ایتدکاری ماده بولمقلری شیلری میدانده چیقارمقدن: «تأسف اولنورکه بویوله اولاجغنه شو یله اولما لیدی..» دیمک دکدر. اونلر، شی موجودک وجودینی کوسترلر، اوقدر. تیا تروده بویله در. تدقیق و تحلیل نتیجه سنده